

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 49443

(13) A

(51) G 01C 7/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДВИДАЄТЬСЯ ПІД
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ
ВЛАСНИКА
ПАТЕНТУ

(54) СПОСІБ ВИРОЩУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР

1

2

(21) 2001128478

(22) 10 12 2001

(24) 16 09 2002

(46) 16 09 2002, Бюл. № 9, 2002 р.

(73) Зоценко Олексій Пилипович

(57) Спосіб вирощування сільськогосподарських культур, що включає сівозбороти з участю чистих

парів, який відрізняється тим, що при заздалегідньому прогнозі клімату на наступний рік, якщо намічається засушливий рік під чисті пари відводять від 20 - 30% до 100% площі сільськогосподарських угідь, розташованих на богарі

Винахід відноситься до області сільського господарства і може бути використаний для вирощування сільськогосподарських культур, переважно зернових, в засушливих і напівзасушливих зонах.

В південній частині України, як правило, один із трьох років являється засушливим або напівзасушливим, внаслідок чого має місце значний (до 50 - 70% і більше) недобір урожаю висіваємих сільськогосподарських культур. Крім того, досить часто висаджені культури від недостачі вологи повністю гинуть.

В теперішній час для підвищення урожаїв сільськогосподарських культур в засушливих і напівзасушливих зонах України використовуються тільки зрошувальні меліорації [1]. Головним недостатком зрошувальних меліорацій являється велика ціна їх будівництва і головне, негативний вплив їх на оточуюче середовище. Від зрошувальних меліорацій, як правило, з'являються такі від'ємні проявлення як підтоплення, засолення і заболочування цінних сільськогосподарських угідь, що має місце в теперішній час в великих масштабах у всіх областях півдня України, в яких використовуються зрошувальні меліорації.

Найбільш близьким по своїй суті до заявляемого способу буде являтися спосіб вирощування сільськогосподарських культур, включаючий використання сівозмін з участю чистих парів [2]. Проте використання чистих парів в Україні дуже і дуже недостатнє, а то і просто вони практично не застосовуються.

Чисті пари являються кращими попередниками для всіх культур і особливо зернових. Пари, особливо чисті, дають можливість одержувати більш високий урожай завдяки, по-перш всього, більшшому нагромадженню вологи в ґрунтового ша-

ру. В степній зоні України, Північного Кавказу, Поволжжі урожай озимої пшениці по чистим парам в 1,5 - 2,0 рази і більше вищий, ніж по непаровим попередникам. На чистих парах при правильній обробці ґрунту гарантується високий врожай озимих, навіть в засушливі роки. З збільшенням засухи ефективність парового поля зростає. Вони забезпечують прибавку врожаю культур вівсяних і на другий рік після чистого пару.

В цілому чисті пари в сівозміні впроваджують з метою накопичення і збереження вологи і елементів живлення в ґрунті, очищення від запасів насіння і вегетативних органів розмноження бур'янів, знищення осередків шкідників і збудників хвороб сільськогосподарських культур, підвищення родючості ґрунту і в результаті підвищення врожайності, в тому числі і віддачі сільськогосподарських угідь.

Сучасний рівень техніки (космічні супутники погоди, довгострокові дані, розрахункові машини і програми до них і т.д.) дозволяють робити довготермінові (на цілий рік і більше) прогнози клімату. Коли довготерміновий прогноз буде вказувати на те, що в наступному році буде мати місце дуже жарке літо з малою кількістю атмосферних опадів, тобто буде засушливий рік, пропонується від 20 - 30 до 100% площі сільськогосподарських угідь, розташованих на богару, тобто не зрошуваних, пускати під чистий пар. І чим більше буде намічатися засуха, тим більший процент, аж до 100% площі сільськогосподарських угідь, потрібно відводити під чисті пари. Потім через рік, засіяв їх переважно зерновими, буде одержано таке збільшення врожаю, яке не тільки зможе перекрити розмір можливого врожаю попереднього засушливого року, а і в декілька (до 2 - 3-х разів і більше) знизити ви-

(13) A

(11) 49443

(19) UA

трати на одиницю продукції в порівнянні з наявністю попередників, так і в порівнянні з використанням зрошення

Приклади використання

Приклад 1 В господарстві знаходиться 6 тисяч гектарів незрошуємих сільськогосподарських угідь (богар)

Прогноз клімату указує на те, що наступний рік буде посушливим, а кількість атмосферних осадків буде недостатнім для нормального розвитку сільськогосподарських культур. Тому в наступному році під чистий пар відводиться 30%, тобто 1,8 тисяч гектарів орних земель. В період парування орний шар підтримується в необхідній пухкості і щільності стані, ґрунт очищається від бур'янів. Після закінчення посушливого року площа під чистим паром засівається озимою пшеницею, урожай з котрої буде до 2-х разів більшим, ніж від сівби з попередниками. Збільшення врожаю дозволить не тільки перекрити втрату можливого врожаю посушливого року з даної посівної площі, а й значно знизити витрати на одиницю вирощеної продукції.

Приклад 2 В господарстві знаходиться 8 тисяч гектарів сільськогосподарських угідь. На 3-х тисячах гектарів застосовуються зрошувані меліорації, а 5 тисяч гектарів являються богаром. Прогноз

клімату указує на те, що наступний рік буде дуже засушливим з недостатньою кількістю атмосферних опадів. Тому, в наступному році під чистий пар відводиться 100%, тобто 5 тисяч гектарів, розміщених на богарі, на яких проводяться всі агротехнічні заходи по накопиченню вологи і знищенню бур'янів. По закінченню засушливого року площа, яка знаходиться під чистим паром засівається переважно озимими і ранніми зерновими.

Використання запропонованого способу вирощування сільськогосподарських культур дозволить практично повністю відмовитись від надто дорогих і екологічно небезпечних зрошувальних меліорацій для вирощування багатьох, а особливо зернових культур, в цілому підняти ефективність використання сільськогосподарських угідь, розташованих в засушливих і півзасушливих зонах, значно (до 2-х і більше разів) зменшити витрати на одиницю вирощеної продукції, не тільки зберегти, а і підвищити родючість ґрунтів.

Література

1 С.М. Гончаров і інші "Сільськогосподарські меліорації" — К, Вища школа, 1991 — с 11 - 14

2 "Земледелие" под ред. С.А. Воробьева — М, Агропромиздат, 1991 — с 169 - 173, 349

ДП «Український інститут промислової власності» (Укрпатент)

вул. Сим'ї Хохлових, 15, м. Київ, 04119, Україна

(044) 456 – 20 – 90

ТОВ "Міжнародний науковий комітет"

вул. Артема, 77, м. Київ, 04050, Україна

(044) 216 – 32 – 71